

مرکز تحقیقات اسلامی

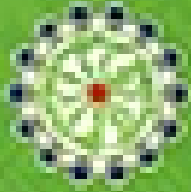
اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

مجلس شورای اسلامی ایران

کتابخانه

در مکتب اهل بیت

جلد ۲۹

امام مهدی (عج) در روایات اهل سنت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در روایات اهل سنت

نویسنده:

عبدالرحیم موسوی

ناشر چاپی:

مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در روایات اهل سنت
۷	مشخصات کتاب
۸	اشاره
۱۶	سخن مجمع
۲۰	مقدمه
۲۰	اشاره
۲۴	حال نگاه بیندازید و ببینید:
۲۸	پیشگفتار
۳۶	مبحث اول: اعتراف علمای اهل سنت به ولادت امام مهدی (عج)
۳۶	اشاره
۳۷	۱- ابن اثیر جزری عزالدین (متوفای ۶۳۰ هـ - ق.ق.)
۳۷	۲- ابن خلکان (متوفای ۶۸۱ هـ - ق.ق.)
۳۹	۳- الذهبی (متوفای ۷۴۸ هـ - ق.ق.)
۴۰	۴- ابن الوردی (متوفای ۷۴۹ هـ - ق.ق.)
۴۱	۵- احمد بن حجر هیتمی شافعی (متوفای ۹۷۴ هـ - ق.ق.)
۴۱	۶- شبرایوی شافعی (متوفای ۱۱۷۱ هـ - ق.ق.)
۴۲	۷- مؤمن بن حسن شبلنجی (متوفای ۱۳۰۸ هـ - ق.ق.)
۴۲	۸- خیرالدین زرکلی (متوفای ۱۳۹۶ هـ - ق.ق.)
۴۴	مبحث دوم: نام و نسب امام مهدی (عج)
۴۴	اشاره
۴۴	۱- حضرت مهدی (عج)، کنانی، قریشی و هاشمی
۴۵	۲- مهدی (عج) از فرزندان عبدالمطلب
۴۵	۳- مهدی (عج) از فرزندان ابوطالب

- ۴- مهدی(عج) از اهل بیت ۴۶
- ۵- مهدی(عج) از فرزندان رسول خدا(صلی الله علیه و آله) ۴۸
- ۶- مهدی(عج) از فرزندان فاطمه ۴۸
- ۷- مهدی(عج) از فرزندان حسین(علیه السلام) ۴۹
- ۸- اسم مادر امام مهدی(عج) و مهدی از فرزندان امام صادق(علیه السلام) ۵۱
- مفسر معروف، ابن خشاب نقل کرده است: ۵۱
- ۹- مهدی(عج) از فرزندان امام رضا(علیه السلام) ۵۲
- ۱۰- اسم پدر امام مهدی(عج) ۵۲
- مبحث سوّم: صفات امام مهدی(عج) ۵۴
- مبحث چهارم: مقام مهدی(عج) در پیشگاه خداوند ۶۰
- مبحث پنجم: مهدی(عج) خلیفه الهی و آخرین امام ۶۲
- مبحث ششم: عیسی(علیه السلام) به مهدی(عج) اقتدا می کند ۶۶
- مبحث هفتم: پرچم امام مهدی(عج) ۷۰
- مبحث هشتم: بذل و بخشش امام مهدی(عج) ۷۲
- مبحث نهم: معجزات امام مهدی(عج) ۷۶
- چکیده بحث ۷۸
- درباره مرکز ۸۲

امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در روایات اهل سنت

مشخصات کتاب

سرشناسه: موسوی، عبدالرحیم، ۱۳۴۲ -

عنوان قرارداد: الامام المهدی (عج) فی روایات اهل السنه . فارسی

عنوان و نام پدیدآور: امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در روایات اهل سنت [کتاب] / گروه پژوهش و پاسخ به شبهات، عبدالرحیم موسوی؛ مترجم حسین علی عربی؛ تهیه کننده اداره ترجمه معاونت فرهنگی [مجمع جهانی اهل بیت (ع)]؛ ویراستاری امرا... نصیری.

مشخصات نشر: قم: مجمع جهانی اهل بیت (ع)، ۱۴۳۵ ق. = ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۷۴ ص.؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س م.

فروست: در مکتب اهل بیت علیهم السلام؛ ۲۹.

شابک: دوره ۹۷۸-۹۶۴-۵۲۹-۲۷۰-۴؛ ۹۷۸-۹۶۴-۵۲۹-۲۷۰-۴

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع: محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق -

موضوع: محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق. -- احادیث اهل سنت

موضوع: احادیث اهل سنت -- قرن ۱۴

شناسه افزوده: عربی، حسینعلی، ۱۳۴۹ - ، مترجم

شناسه افزوده: نصیری، امرالله، ویراستار

شناسه افزوده: مجمع جهانی اهل بیت (ع). اداره ترجمه

شناسه افزوده: مجمع جهانی اهل بیت (ع)

رده بندی کنگره: BP۵۱/م۷۸۵الف۸۰۴۱ ۱۳۹۳

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵۹

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۷۵۸۹۹

ص: ۱

اشاره

بسم الله الرحمن الرحيم

ص: ٣

امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در روایات اهل سنت

گروه پژوهش و پاسخ به شبهات، عبدالرحیم موسوی

مترجم حسین علی عربی

ص: ۴

«کار اساسی شما [مجمع جهانی اهل بیت]... معرفی مکتب اهل بیت است به دنیای اسلام. بلکه به سراسر عالم، چون امروز همه دنیا تشنه معنویت اند و این معنویت در اسلام هست و در اسلامی که در مکتب اهل بیت معرفی می کند به نحو جامع و کاملی وجود دارد».

(از بیانات مقام معظم رهبری «مد ظله العالی»، ۱۳۸۶/۵/۲۸)

مکتب اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) که تبلور اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه و آله) و متکی بر منبع وحیانی است، معارف ژرف و عمیقی دارد که از اتقان، استحکام و برهان برخوردار می باشد و مطابق با فطرت سلیم انسان هاست؛ بر همین اساس است که حضرت امام رضا (علیه السلام) فرمودند:

«فإنَّ الناس لو علموا محاسن كلامنا لا تبعونا» [شیخ صدوق (رحمه الله)، عیون اخبار الرضا (علیه السلام)، ج ۲: ۲۷۵]. این مکتب غنی و نورانی در پرتو عنایات الهی و هدایت ائمه ی اطهار (علیهم السلام) و نیز مجاهدت هزاران جهادگر عرصه های علم و فرهنگ در طول قرون گذشته و حال، بسط و گسترش یافته است.

پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی به رهبری حضرت امام خمینی (قدس سره) و تأسیس نظام اسلامی با تکیه بر قوانین اسلامی و با

محوریت ولایت فقیه، افق های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جدیدی را برای انسان های آزاده به ویژه مسلمانان و پیروان و محبان اهل بیت (علیهم السلام) گشود و توجه بسیاری از نخبگان و مستضعفان جهان را به خود معطوف کرد.

مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)، مولود این دگرگونی مبارک است که به ابتکار مقام معظم رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه ای (مد ظله العالی) در سال ۱۳۶۹ شمسی / ۱۹۹۰ میلادی تأسیس شد و تاکنون خدمات شایانی را در تبلیغ معارف قرآن و اهل بیت (علیهم السلام) و حمایت از پیروان اهل بیت (علیهم السلام) در سراسر جهان انجام داده است.

معاونت امور فرهنگی مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام) در راستای رسالت خود جهت ارتقای شناخت و آگاهی پیروان اهل بیت (علیهم السلام) در موضوعات، سطوح، مخاطبان و عرصه های مختلف، در حوزه های تولید کتاب و مجلات به زبان های متعدد و سائر محصولات فرهنگی به فعالیت پرداخته است .

این اثر با هدف معرفی معارف اهل بیت (علیهم السلام) و پاسخ به شبهات مخالفین به ویژه وهابیان و سلفی ها تهیه شده و حاصل تلاش علمی و پژوهشی گروهی از پژوهشگران و نویسندگان فرهیخته و صاحب نظر و ارجمند می باشد.

در اینجا بر خود لازم می دانم از دبیر کل محترم مجمع، حضرات اعضای محترم شورای کتاب، مدیران محترم اداره کل پژوهش و ترجمه، رئیس محترم گروه مطالعات بنیادی، دبیر محترم شورای کتاب و گروه مطالعات بنیادی، مترجمین عزیز و همکاران اداره ی ترجمه تقدیر و تشکر نمایم. همچنین از برادرانی که در ویرایش، تایپ، مقابله، تصحیح، آماده سازی، نشر و چاپ این کتاب تلاش کردند، تشکر می کنم و توفیق همگان را از خداوند متعال مسئلت دارم.

معاونت امور فرهنگی مجمع در راستای تعمیق و پویایی آثار منتشره در حوزه ی معارف اهل بیت (علیهم السلام) در سراسر جهان، از دیدگاه ها و پیشنهادهای اساتید، فرهیخته گان، صاحب نظران و پژوهش گران ارجمند استقبال می کند تا زمینه های بسط و گسترش هرچه بیشتر معارف اهل بیت (علیهم السلام) فراهم گردد.

به امید تعجیل در ظهور و فرج منجی عالم بشریت حضرت مهدی (عج).

نجف لک زایی

معاون امور فرهنگی

ص: ۱۱

وحدت، همبستگی، اتحاد و انسجام، از اصول عقلانی و برخاسته از اعماق سرشت انسانی است؛ هم چنان که یک اصل ثابت، مسلم و همیشگی دین مقدس اسلام نیز بوده و هست و تحقق آرمان های آفرینش و نیل به اهداف عالی آن در این راستا قابل دسترسی است و قطعاً هیچ قوم و آحاد جامعه ای، در جنگ و فتنه، نزاع و تفرقه، به خیر و سعادت و کمال انسانی، نخواهد رسید.

امام امیر المؤمنین علی بن ابی طالب (علیه السلام) می فرماید:

إِنَّ اللَّهَ سَبْحَانَهُ لَمْ يُعْطِ أَحَدًا بَفُرْقِهِ خَيْرًا مِّمَّنْ مَضَى وَلَا مِمَّنْ بَقِيَ. (۱)

«خداوند سبحان، نه به گذشتگان و نه به آیندگان، با تفرقه و جدایی خیری را عطا نکرده و نمی کند».

در سای وحدت و یک دلی است که جامعه به آرمان ها و پله های ترقی، گام نهاده و زیباترین استحکامات را بر سرتاسر جامعه حاکم می کند و محبت و صمیمیت و صلح و صفا را می گستراند.

از این رو، می بینیم قرآن کریم با لحن محکم و با هدف هدایت، چنین می فرماید:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرِهِ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ. (۲)

ص: ۱۳

۱- (۱) - نهج البلاغه: خطب ۱۷۶.

۲- (۲) - آل عمران: ۱۰۳.

«همه با هم، به حبل الله چنگ زنید و پراکنده نشوید و یاد بیاورید آن زمانی را که با هم دشمنی می کردید. پس خداوند دل های شما را به هم نزدیک کرد و الفت و برادری بر شما حاکم نمود و (نیز) یاد بیاورید آن زمانی را که شما، در لب پرتگاه آتش قرار داشتید، پس خداوند شما را از آن نجات داد و خداوند این چنین آیات خود را تبیین می کند، شاید به هدایت دست یابید».

و نیز پیامبر اکرم؛ حضرت محمد بن عبدالله (صلی الله علیه و آله) می فرماید:

«المؤمن للمؤمن كالبنيان يشد بعضه بعضاً». (۱)

«نسبت فرد با ایمان با مؤمن دیگر، همانند اجزای یک ساختمانند که هر جزئی از ساختمان، جزء دیگر را نگه داشته و محکم می نماید».

و نیز حضرت امام جعفر صادق (علیه السلام) می فرماید:

«المؤمن أخو المؤمن، كالجسد الواحد، إن اشتكى شيئاً منه وجد ألم ذلك في سائر جسده». (۲)

«مؤمن برادر مؤمن است، مانند آنکه یک جسد می باشند؛ اگر عضوی از آن به درد آید، درد و رنج آن به دیگر اعضا خواهد رسید».

بنابر این تفرقه، کینه توزی، نزاع و خون ریزی، هرگز مشروعیت و مصونیت نداشته و از کبائر و زشتی هاست که وجدان و عقل سلیم، آن را بی اساس و بی فرهنگی معرفی کرده و در دین اسلام هم شدیداً مورد نکوهش و توبیخ قرار گرفته و مرتکب آن را به عذاب الهی، وعده داده است.

جهالت جاهلان و دسیس دسیسه گران و فتنه انگیزان، در طول تاریخ مسلمین، کوشیده است که وحدت صفوف و یک پارچگی مسلمین، به جنگ و

ص: ۱۴

۱- (۱) - اصول کافی ۱۶۶/۲؛ نهج الفصاحه: ۷۷۹؛ کنز العمال: ۱۴۱/۱.

۲- (۲) - بحار الأنوار: ۱۴۸/۶۱.

خون ریزی تبدیل شده و کینه و بغض و بد بینی و اّتهام به خروج از دین و ورود در شرک را گسترش دهد. بنابر این بر مسؤلان و رهبران اّمت و برآحاد جامع اسلامی، فرض و حتم است که اجازه ندهند چنین فضائی بر جامعه اسلامی حاکم گردد و در نتیجه ذخائر و ثروت های امت اسلام، توسط مستکبران روزگار و کافران خوش رنگ و نگار و صاحبان تراست ها و کارتل ها به راحتی و سهولت، غارت شود.

ما پیروان اهل بیت (علیهم السلام)، بر خود لازم می دانیم جهت وحدت بیشتر مسلمین و زدودن موانع این اتّفاق و انسجام، نسبت های ناروائی که در طول تاریخ، به ویژه در این سال های اخیر، به مکتب اهل بیت (علیهم السلام) و به صورت ناجوانمردانه نسبت داده شده، از خود دور کنیم و با تمام وجود، از این تهمت ها و نسبت ها توسط تکفیری ها و جریاناتی که آلت دست انگلیسی ها، صهونیست ها، و غارتگران امریکا و ... هستند، اعلان انزجار و تبری بجویم.

از باب نمونه:

۱ - ما که کتاب آسمانی مصون از تحریف، یعنی قرآن کریم را تنها کتاب هم مسلمین و بدون آن که کم و زیاد شده باشد و عیناً، همان قرآن کریم حضرت خاتم الانبیاء محمّد مصطفی (صلی الله علیه و آله) و ثقل اکبر و سرتاسر آن را داعی توحید و یکتاپرستی می دانیم؛

- ما که بزرگ ترین موفّقیت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) را نفی بتها (اصنام) و نفی عبادت لات و عزّی و اعلان و تحقّق کلم توحید «لا إله إلا الله» می دانیم؛

- ما که خطبه های غزّای توحیدی مولی الموحّدين امیر المؤمنین (علیه السلام) را - شبانه روز - در مراکز آموزشی و پژوهشی، دانشگاه ها و حوزه ها و محافل علمی و تربیتی مان به تلاوت و تدریس و استضاءه می نشینیم؛

ص: ۱۵

- ما که در مساجد و مراکز عبادتی مان ، متون سراسر توحید اهل بیت پیامبر(صلی الله علیه و آله) را همانند دعای کمیل از امام علی(علیه السلام)، دعای عرفه از امام حسین(علیه السلام) و دعای ابو حمزه ثمالی از امام سجاد(علیه السلام) و ده ها دعای توحیدی دیگر تلاوت می شود و طنین انداز است:

«... مَتَى غَبَّتْ حَتَّى تَحْتَاجَ إِلَى دَلِيلٍ يَدُلُّ عَلَيْكَ... عَمِيْتُ عَيْنٌ لَا تَرَكَ... مَاذَا وَجَدَ مَنْ فَقَدَكَ وَمَا أَلْمَذَى فَقَدَ مَنْ وَجَدَكَ...».

(۱)

- ما که هزاران اثر معرفتی و توحیدی همچون کتاب توحید شیخ اقدم «صدوق» را داریم، ما که ...

با هم این اوصاف، به صورت جاهلان و مزورانه و مزدورانه به هدف بدبین کردن سایر مسلمین ناجوانمردانه به شرک متهم شده و می شویم!!! (فما لهم کیف یحکمون)!!؟!!

۲ - اعتقاد به امام مهدی(علیه السلام) و مهدویت، ریشه قرآنی دارد و مذاهب و فرق اسلامی - روی هم رفته - به آن اعتراف دارند تا جائی که انکار آن را موجب قتل منکر آن دانسته اند. (۲)

و نیز جایگاه رفیعی از سنت و معرفت اسلامی را برای آن حضرت ذکر کرده اند و قاطب علمای اهل بیت(علیهم السلام) و بسیاری از علمای مذاهب اسلامی، روایات و احادیث و اخباری که در شأن و ولادت آن حضرت است، مورد تصریح و تصحیح و اعتراف قرار داده اند؛ مانند صاحب سنن ترمذی، قرطبی مالکی، ابوجعفر عقیلی، سیوطی، ابن حجر عسقلانی، حاکم نیشابوری، بیهقی، ابن اثیر، بغوی، ابن قیم، ذهبی، تفتازانی، ابن کثیر دمشقی، جزری شافعی، عبدالوهاب شعرانی، متقی هندی، عبدالباقی زرقانی، سفارینی حنبلی، محمد امین

ص: ۱۶

۱- (۱) - بحار الأنوار: ۲۲۶/۹۵ (بخشی از دعای عرفه).

۲- (۲) - همانند ابن حجر هیتمی شافعی، شیخ صبای حنفی، خطابی مالکی، یحیی حنبلی و...

سویدی، شوکانی، مؤمن شبلنجی، قنوجی بخاری، کتانی مالکی، خضر مصری، غماری شافعی، ناصر الدین البانی، ابوالعلی مودودی، کمال الدین ابن طلحه شافعی، یاقوت حموی، ابو نعیم اصفهانی، ابن جوزی حنبلی، گنجی شافعی، جوینی شافعی، ابن علی شافعی همدانی، حمد الله مستوفی، ابن شحن حلبی حنفی، خواجه پارسا حنفی، ابن صباغ مالکی، سراج رفاعی، ابن طولون دمشقی، ابو عیّاس قرمانی حنفی، ابن عامر شیراوی، ساباط قاضی حنفی، قندوزی حنفی، حمزوی شافعی مصری، زرکلی سلفی، یونس سامرای، احمد طوسی بلاذری، ابن شاکر بدری شافعی، عبدالکریم یمانی، صبان شافعی، ابن عماد دمشقی حنبلی و غیر اینان....

حال نگاه بیندازید و ببینید:

امام مهدی (علیه السلام) و مهدویت - که در کتاب و سنت، محکم ترین ریشه و اساس و برهان و این همه معترف به تواتر و صحت و ولادت و حیات از جمیع فرق اسلامی دارد- چگونه با زشت ترین تعبیرها مورد استهزاء و تمسخر و افتراء و نسبت های ناروا قرار گرفته است؟!.

از این عصار انبیاء و خلف اوصیا، گاهی به «امام مزعوم» و گاهی به «معدوم» و ... تعبیر می شود!! و گاهی می نویسند که شیعیان کنار سرداب حله یا سرداب بغداد، یا سرداب سامرا (۱) و یا ... مرکبی را آماده می کنند تا آن که او وقتی که از آن سرداب خارج شد، سوار آن مرکب شود!. اینان هنگام نماز هم، هم چنان در کنار مرکب باقی می مانند، زیرا ممکن است که در همان وقت از سرداب خارج شود و کسی کنار مرکب نباشد تا او را سوار کنند!!.

ص: ۱۷

وارونه نشان دادن حقایق، تحریف و سیاه‌نمایی در زمین اعتقادات و معارف حقه اهل بیت (علیهم السلام) توسط دشمنان و بقاء بر میت‌های آکله‌الاکباد و آنان که گوینده «لا اله الا الله و محمد رسول الله» و معتقدان معاد و محشر و اهل قبله و قرآن را همانند گوسفند سر می‌برند و جهت جلب رضایت سردمداران کفر و غاصبان قدس، همه‌گونه خوش‌خدمتی دارند و در تمام دوران ننگین رژیم جعلی و سفاک صهیونیستی، در حمایت از مظلومین فلسطین، و مقدسات مسلمین حتی یک فشنگ و یا تیری رها نکرده‌اند، اما هر روز شاهد آنیم که دسته‌دسته اهل قبله و توحید و بعثت و معاد را با کمال شقاوت و بی‌رحمی، قطعه‌قطعه و به آتش می‌کشند و فتنه و تفرقه را بین امت اسلام می‌گسترانند.

لازم به تذکر است: این دو مورد به عنوان نمونه بود و گرنه مسلمانان هر روزه شاهد نشر و بسط صدها مورد دیگر با هزاران سایت و کتاب و مقالات و نرم‌افزار، توسط این مجموع فاقد عاطفه و رحم و متحجر و تکفیری با هدف شوم تفرقه‌افکنی و جنگ و جدال در امت اسلامی می‌باشند، فالی الله المشتکی.

در هر صورت، ما به عنوان این که به حفظ وحدت مسلمین و قطع ید اجانب از بلاد اسلامی و زدودن اتهامات و افتراءات از مکتب اسلام و معارف اهل بیت (علیهم السلام) مکلفیم، بر خود واجب می‌دانیم جهت زایل کردن بدبینی از ذهنیتی که اینان در بین عموم مسلمین با دروغ، نفاق، افتراء و بهتان ساخته‌اند، اقدام نماییم و انزجار و بی‌زاری خود را از این تفرقه‌افکنان و جنگ‌افروزان وابسته به استکبار و کفر جهانی، اعلان نماییم.

مجموع «فی رحاب اهل البیت (علیهم السلام)» (۱) حدود چهارده سال پیش، جهت زدودن این ذهنیت و زدودن برخی از موانع وحدت، در معاونت امور فرهنگی مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام و با کمک، مساعدت و همکاری گروهی از فضلا و محققین (۲)، طراحي و سپس مورد تنظيم و تدوین قرار گرفت.

بحمدالله به سرعت و به طور گسترده و چشمگیر، مورد استقبال محافل علمی و پژوهشی و علاقه مندان و دوستان وحدت مسلمین، قرار گرفت.

شخصیت های علمی و دست اندرکاران نشر و قلم و گروه های محاوره و مناظره، در همان زمان تدوین و نشر، پیشنهاد ترجمه ی این مجموعه را به زبان های زنده دنیا دادند که بحمدالله ترجم فارسی آن توسط ادار ترجم

ص: ۱۹

۱- (۱) - این مجموعه بیش از چهل جلد است که هر یک از آنها به یک موضوع و یک شبهه اختصاص دارد و به زبان عربی و با سبک مقارنه و ارائه دلائل تنظیم یافته است.

۲- (۲) - جهت تقدیر از زحمات عزیزانی که در این مجموعه به نوعی تلاش داشته و نقشی که در تحقق این کار علمی و فرهنگی داشته اند. متذکر می شویم: ۱- ابوالفضل اسلامی (علی)؛ مسؤول گروه و مشرف علمی پروژه. ۲- سید منذر حکیم؛ پیگیر امور مجموعه. ۳- ۵- سید عبدالرحیم موسوی (رحمه الله)، شیخ عبدالکریم بهبهانی و صباح بیاتی؛ تهیه کنندگان بعضی از متون مجموعه. ۶- ۹- شیخ عبدالأمیر سلطانی، شیخ محمد هاشم عاملی، شیخ محمد امینی و شیخ علی بهرامی؛ تصدی مسائل استخراج و مقابله. ۱۳ - ۱۰- سید محمدرضا آل ایوب، عباس جعفری، حسین صالحی و عزیز عقابی؛ در مسائل تصحیح و تطبیق و روند امور. ضمن آن که از نظرات ارزشمند آقایان: شیخ جعفر الهادی (خوشنویس)، شیخ محمد هادی یوسفی غروی، استاد صائب عبدالحمید و غیر اینان در برخی از این متون استفاده کرده ایم. جزاهم الله خیر الجزاء. (ناشر)

معاونت امور فرهنگی، آماده گردید و اینک مورد بررسی مجدد و ویراستاری قرار گرفت و تقدیم علاقه مندان می شود.
امید است که این تلاش و جهاد فرهنگی، مورد قبول پروردگار متعال و عنایت حضرت بقیه الله الأعظم (عج) قرار گرفته باشد.

گروه مطالعات بنیادی

ابوالفضل اسلامی (علی)

۱۳۹۲/۸/۲۸

ص: ۲۰

عقیده به ظهور مصلح جهانی و برپایی حکومت عدل فراگیر، به ادیان آسمانی اختصاصی ندارد بلکه مکاتب فکری و فلسفی نیز بدان عقیده دارند. برای مثال «مکتب کمونیسم»، تاریخ را براساس تناقضات (تز و آنتی تز) تفسیر می کند و می گوید:

«روز موعودی فراخواهد رسید که تناقضات به پایان می رسد و صلح و آرامش، جهان را فرا می گیرد».^(۱)

تعدادی از اندیشمندان که دارای اعتقادات مذهبی و دینی نیستند نیز این عقیده را پذیرفته اند. برای مثال اندیشمند مشهور بریتانیایی، برتراند راسل می گوید:

«جهان، در انتظار مصلحی است که آن را زیر پرچم واحد و شعار واحد، متحد کند».^(۲)

فیزیکدان مشهور جهان، آلبرت اینشتاین نیز می گوید:

ص: ۲۱

۱- (۱) - بحث حول المهدی، محمدباقر صدر: ۸۷.

۲- (۲) - المهدی الموعود و دفع الشبهات عنه، عبدالرضا شهرستانی: ۶.

«روزی که در تمام جهان صلح و آرامش برقرار شود و مردم با صفا و محبت در کنار هم زندگی کنند، چندان دور نیست».

(۱)

اما متفکر ایرلندی، برناردشاو با دقت و صراحت بیشتری به لزوم ظهور مصلح جهانی اشاره کرده می گوید:

«او در قید حیات است و دارای بنیه جسمانی قوی و سالم می باشد و عقل خارق العاده ای دارد. او انسان کاملی است که انسانهای دیگر، با تلاش و کوشش فراوان می توانند به سوی کمالات او حرکت کنند. عمرش طولانی می شود و به حدود سیصد سال می رسد و می تواند از تجربیاتی که در طول زندگی اش به دست آورده است، استفاده کند».

(۲)

چنان که گفته شد، ادیان آسمانی، به حتمی بودن ظهور مصلح جهانی اشاره کرده اند و کسی که کتابهای مقدس را مطالعه و بررسی کند، در می یابد که بشارتهای آسمانی، اشاره می کند که این مصلح جهانی، همان «مهدی صاحب الزمان» است که مذهب شیعه بدان معتقد است.

(۳)

ص: ۲۲

۱- (۱) - المهدی الموعود و دفع الشبهات عنه: ۶.

۲- (۲) - برنارد شاو، عباس محمود العقاد: ۱۲۵ - ۱۲۴.

۳- (۳) - ر.ک: بشارات عهدین، محمد صادقی.

قاضی ساباطی، یکی از بشارتهای موجود در کتاب اشعیا، از عهد عتیق کتاب مقدس، در شأن مصلح جهانی را بررسی و تحقیق کرده و گفته است:

«این نص، به صراحت می گوید که وی مهدی (عج) می باشد».

آنگاه در ادامه می نویسد:

«امامیه می گویند که وی محمد بن حسن عسکری است که در سال ۲۵۵ در عصر معتمد عباسی، در سامرا متولد شده است. مادرش کنیز امام حسن عسکری به نام نرجس بوده است. او یک سال غایب شد، (۱) سپس ظاهر شد و دوباره غایب شد که این غیبت کبری است و بعد آن تا زمانی که خدا بخواهد، بر نمی گردد».

از آن جا که عقیده شیعه با این نص، مطابقت بیشتری داشته است، آن را نقل کرده ام و هدف من، دفاع از امت محمد (صلی الله علیه و آله) با قطع نظر از تعصب نسبت به مذهب خاصی می باشد، برای همین گفتم که آنچه مذهب شیعه می گوید، با نص کتاب مقدس، مطابقت بیشتری دارد» (۲).

همچنین محمدرضا فخرالاسلام - که مسیحی بوده و سپس به اسلام گرویده و از میان مذاهب مختلف، شیعه را انتخاب کرده - به همین نتیجه رسیده است.

ص: ۲۳

۱- (۱) - صحیح آن است که غیبت حضرت مهدی (عج) بعد از پدرش به مدت ۶۹ سال طول کشید.

۲- (۲) - البراهین الساباطیه، به نقل از کشف الأستار، تألیف میرزای نوری: ۸۴.

او کتاب انیس الاعلام را در ردّ یهود و نصارا نوشته است. در این کتاب که شبیه دایره المعارف می باشد، بشارتهای وارد شده در کتاب مقدّس را بررسی کرده و به این نتیجه رسیده که منطبق بر «مهدی بن حسن عسکری» است. (۱)

کسی که با دقّت، بشارتهای کتاب مقدّس را بررسی کند، در

می یابد که اوصاف مربوط به مصلح جهانی، بر غیر مهدی منتظر - که اهل بیت (علیهم السلام) بدان عقیده دارند - مطابقت نمی کند، برای همین اگر کسی عقیده اهل بیت را نشناسد، نمی تواند به مصداق بشارتهای کتاب مقدّس دسترسی پیدا کند؛ چنان که مفسّران کتاب مقدّس چنین حرفهایی را زده اند. برای مثال مفسّران انجیل، در مورد بندهای ۱ و ۱۷ از سفر رؤیا و فصل دوازدهم در مورد مکاشفات یوحنا لاهوتی گفته اند:

«شخصی که این بشارتها به ظهور او مژده می دهد، هنوز متولّد نشده است؛ از این رو، تفسیر واضح و روشن این فقرات، در آینده ای معلوم می شود که مصلح جهانی، ظهور کرده باشد». (۲)

همچنین عدّه ای از علمای اهل سنّت به همین نتیجه ای رسیده اند که ذکر شد. برای مثال استاد سعید ایوب به این نتیجه رسیده است

ص: ۲۴

۱- (۱) - بشارت عهدین، محمّد صادقی: ۲۳۲.

۲- (۲) - بشارت عهدین: ۲۶۴.

که مصداق بشارت‌های سفر رؤیا از کتاب مقدس، همان مصداقی است که امامیه بدان معتقد هستند.

وی می گوید:

«در اسفار انبیا نوشته شده است که هیچ عیبی در عمل مهدی نیست».

سپس در توضیح این فقره گفته است:

«من گواهی می دهم که مهدی را با این صفات در کتابهای اهل کتاب یافته ام و هر آینه اهل کتاب درباره اخبار مربوط به مهدی، بررسی و تتبع کرده اند؛ چنان که در مورد اخبار جدش (صلی الله علیه و آله) تتبع و جستجو کرده بودند. اخبار سفر رؤیا به زنی اشاره دارد که از او دوازده مرد متولد می شوند».

سپس به زن دیگر اشاره می کند؛ یعنی همان زنی که آخرین مرد را که از صلب زن اول می باشد، می زاید و در سفر آمده است:

«مشکلات و خطرات زیادی این زن را فرامی گیرد و ستمبل این خطرات تنین (اژدها) است. و می گوید: تنین جلو این زن در حال زاییدن، ایستاده و منتظر است که او فرزندش را بزاید تا آن را ببلعد».^(۱)

یعنی سلطه حاکم در صدد به قتل رساندن این فرزند تازه به دنیا آمده است.

ص: ۲۵

بارکلی در تفسیر خود در باره تولد کودک این فقره می نویسد:

«هنگامی که خطرهای این زن را احاطه کرد، خداوند فرزندش را از نظرها غایب کرد تا او را حفظ کند».^(۱)

سفر ذکر می کند که:

«غیبت این فرزند به مدت ۱۲۶۰ روز خواهد بود^(۲) و این مدتی است که نزد اهل کتاب، رمز و رازهایی دارد».

سپس بارکلی درباره نسل زن اول به صورت عام می گوید:

«تنین، جنگ و ستیز وحشیانه ای را با نسل این زن ایجاد می کند؛ چنان که در سفر آمده است: تنین بر این زن، خشمناک می

گردد و در صدد است تا جنگ وحشیانه ای را با نسل او که به دنبال حفظ دستورات الهی هستند، آغاز کند».^(۳)

استاد سعید ایوب در توضیح این فقرات می نویسد:

«اینها اوصاف مهدی است و مطابق با اوصافی است که شیعه اثنی عشریه برای مهدی قایل است».^(۴)

ص: ۲۶

۱- (۱) - سفر رؤیا: ۵/۱۲.

۲- (۲) - این مدت، به صورت سمبلیک و رمزگونه است. در اصل زبان عبری آمده است: او به زودی از تنین، یک زمان و دو زمان و نصف زمان غایب می شود. (ر.ک: بشارات العهدين: ۲۶۳).

۳- (۳) - سفر رؤیا: ۱۳/۱۲.

۴- (۴) - المسيح الدجال، سعید ایوب: ۳۸۰ - ۳۷۹، به نقل از المهدی المنتظر فی الفكر الاسلامی، انتشار مرکز الرساله: ۱۴ - ۱۳.

و برای تأیید گفتار خویش، مطالبی را در حاشیه کتاب آورده است که این اوصاف را با مهدی امامیه انطباق می دهد. (۱)

بنابر این، بسیاری از تحقیق و بررسیها نشان داده است که بشارتهای کتاب مقدس به «مهدی منتظر» اشاره دارد و مطابق با همان اوصافی است که مذهب اهل بیت (علیهم السلام) برای مهدی، قایل است.

با روشن بودن موضوع و عقیده شیعه درباره حضرت مهدی (عج) که درباره آن، کتابهای متعدّد و مفصّلی نوشته شده و روایات اهل بیت (علیهم السلام) در آنها جمع آوری گشته، در این جا به بررسی روایات اهل سنت می پردازیم که درباره حضرت مهدی (عج) وارد شده است.

در این بررسی می خواهیم بدانیم که آیا روایات اهل سنت نیز به عنوان و شخصیت و اوصاف امام (علیه السلام) تصریح کرده، یا فقط ظهور را به صورت متواتر روایت کرده است؟

بدیهی است که اعتقاد و یقین به ظهور مصلح جهان، بدون اطلاع از شخصیت و اوصاف او، نمی تواند یک اعتقاد مفید و مطابق با خواسته رسالت اسلامی باشد؛ زیرا اعتقاد به ظهور، بدون ایمان و عقیده به حضرت مهدی (عج) اعتقاد به آن حضرت را فاسد و

ص: ۲۷

۱- (۱) - ر.ک: الامام المهدی، در ضمن سلسله کتابهای اعلام الهدایه، چاپ مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام): ۲۴ - ۹.

بی خاصیت می کند؛ چنان که اگر شخصی، اعتقاد به وجوب نماز داشته باشد، اما اطلاعی از ارکان و فروع آن نداشته باشد، در این صورت، اعتقاد به وجوب نماز هم بی خاصیت و بیهوده خواهد بود.

در این کتاب، شناخت حضرت مهدی (عج) از منظر روایات اهل سنت را در ضمن چند مبحث مورد بررسی قرار می دهیم.

ص: ۲۸

بسیاری از علمای اهل سنت به ولادت حضرت مهدی (عج) اعتراف کرده اند و بعضی به جمع آوری این اعترافات در مجموعه های مخصوصی اقدام کرده اند. این اعترافات از ابتدای عصر غیبت صغری (۳۲۹-۵۲۶۰ ه.ق.) تا کنون به صورت مستمر ادامه داشته و به حدّ تظافر رسیده است.

ما در این جا به بعضی از اعترافات این علما اشاره می کنیم و برای مطالعه بیشتر، باید به کتابهای مفصل تر مراجعه کرد. (۱)

ص: ۲۹

۱- (۱) - ر.ک: کتاب الایمان الصحیح، سید قزوینی؛ الامام المهدی فی نهج البلاغه، شیخ مهدی فقیه ایمانی؛ من هو المهدی؟، تبریزی؛ الزام الناصب، یزدی حائری؛ الامام المهدی، استاد محمد علی دخیل؛ دفاع عن الکافی، سید ثامر العمیدی. در کتاب اخیر، اعترافات ۱۲۸ نفر از اهل سنت در مورد ولادت حضرت مهدی (عج) جمع آوری شده است که بر حسب قرنی که در آن می زیسته اند، مرتب شده اند. اولین آنان ابوبکر محمد بن هارون رویانی (متوفای ۳۰۷ ه.ق.) می باشد که در کتاب خطی خود المسند، بدان اشاره کرده است و آخرین آنان، استاد معاصر یونس احمد سامرای می باشد که در کتابش سامراء فی ادب القرن الثالث الهجری، بدان اشاره نموده و دانشگاه بغداد در سال ۱۹۶۸ م. آن را منتشر کرده است. ر.ک: دفاع عن الکافی: ۱/ ۵۹۲ - ۵۶۸، تحت عنوان: الدلیل السادس، اعترافات اهل السنه.

۱- ابن اثیر جزری عزالدین (متوفای ۶۳۰ هـ - ق.).

او در کتاب الکامل فی التاریخ، در ضمن حوادث سال ۲۶۰ هجری می نویسد:

«در این سال، ابومحمد علوی عسکری از دنیا رفت. او بنابر مذهب امامیه، یکی از ائمه دوازده گانه است و پدر محمد می باشد که او را امام منتظر می دانند». (۱)

۲- ابن خلکان (متوفای ۶۸۱ هـ - ق.).

او در وفات الأعیان می نویسد:

«ابوالقاسم محمد بن حسن عسکری بن علی الهادی بن محمد الجواد - که قبلاً او را نام بردیم - دوازدهمین امام شیعیان و معروف به حجت می باشد. او در روز جمعه، نیمه شعبان سال ۲۵۵ به دنیا آمده است».

سپس از مورخ جهانگرد، ابن ازرق فارقی (متوفای ۵۷۷ هـ - ق.) نقل کرده است که در تاریخ میافارقین گفته:

«این حجت مذکور، در نهم ماه ربیع الأول سال ۲۵۵ به دنیا آمده و گفته شده است که میلاد او در هشتم شعبان سال ۲۵۶ بوده است و همین صحیح تر است». (۲)

ص: ۳۰

۱- (۱) - الکامل فی التاریخ: ۲۷۴ / ۷ (در آخر حوادث سال ۲۶۰ هـ - ق.).

۲- (۲) - وفیات الاعیان: ۴ / ۵۶۲ و ۱۷۶.

باید گفت که قول صحیح در مورد ولادت آن حضرت (عج) همان قول اول ابن خلکان؛ یعنی روز جمعه، نیمه شعبان سال ۲۵۵ می باشد و تمام شیعیان بر همین قول اتفاق نظر دارند. در این زمینه روایات صحیحی نقل شده و علمای متقدم بر آن تأکید کرده اند.

شیخ کلینی - که تقریباً تمام عصر غیبت صغری را درک کرده - این تاریخ را از مسلمات دانسته و روایات مربوط به این تاریخ را بر روایات دیگر مقدم داشته است. او دربارهٔ میلاد آن حضرت نوشته:

«آن حضرت در نیمه شعبان سال ۲۵۵ قمری متولد شده است».^(۱)

شیخ صدوق (متوفای ۳۸۱ هـ - ق.) از استاد خود، محمد بن محمد بن عصام کلینی، از محمد بن یعقوب کلینی، از علی بن محمد بن بندار روایت کرده است:

«صاحب الزمان (عج)، در نیمه شعبان سال ۲۵۵ هجری متولد شده است».^(۲)

لازم به ذکر است که کلینی، قول خود را به علی بن محمد نسبت نداده است؛ زیرا این قول، مشهور و مورد قبول همه است.

ص: ۳۱

۱- (۱) - اصول کافی: ۵۱۴/۱، باب ۱۲۵.

۲- (۲) - کمال الدین: ۴۳۰/۲، باب ۴۲.

او در سه کتاب خود به ولادت حضرت مهدی (عج) اعتراف کرده است و کتابهای دیگر او را مورد بررسی قرار نداده ایم.

در کتاب العبر می نویسد:

«در سال ۲۵۶ هجری، محمد بن حسن بن علی الهادی بن محمد الجواد بن علی الرضا بن موسی الکاظم بن جعفر الصادق العلوی الحسینی متولد شده است. او همان ابوالقاسمی است که رافضی ها او را حجت می نامند و لقبش را مهدی، منتظر و صاحب الزمان می دانند و او آخرین امام از ائمه دوازده گانه است».^(۱)

همچنین در تاریخ دول الاسلام، در شرح حال امام حسن عسکری (علیه السلام) می نویسد:

«حسن بن علی بن محمد بن علی الرضا بن موسی بن جعفر الصادق، ابو محمد الهاشمی حسینی، یکی از امامان شیعه است که قایل به عصمت آنان هستند و به او حسن عسکری گفته می شود؛ زیرا در سامرا سکونت داشته است و به این شهر، عسکر گفته می شد. او پدر امام منتظر رافضی هاست که در هشتم ربیع الأول سال ۲۶۰ هجری، در ۲۹ سالگی از دنیا رفت و در کنار پدرش به خاک

ص: ۳۲

۱- (۱) - العبر فی خبر من عَبر: ۳ / ۳۱.

سپرده شد، اما پسرش، محمد بن حسن که رافضی‌ها او را قائم و حجّت می‌نامند، در سال ۲۵۸ متولد شده است». (۱)

و در کتاب سیر اعلام النبلاء می‌نویسد:

«منتظر شریف، ابوالقاسم محمد بن حسن العسکری بن علی الهادی بن محمد الجواد بن علی الرضا بن موسی الکاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن زین العابدین بن الحسین الشهید بن الامام علی ابن ابی طالب العلوی الحسینی، آخرین امام، از ائمه دوازده گانه می‌باشد». (۲)

لازم به ذکر است که آنچه مورد نظر ما درباره ولادت حضرت مهدی (عج) بود، نقل کردیم، اما درباره عقیده ذهبی در مورد مهدی (عج) باید گفت که وی تنها در انتظار سراب بوده است.

۴- ابن الوردی (متوفای ۷۴۹ هـ - ق. ۰).

در ذیل تتمه مختصر که معروف به «تاریخ ابن الوردی» می‌باشد، آمده است:

«محمد بن حسن الخالص در سال ۲۵۵ هجری به دنیا آمد». (۳)

ص: ۳۳

۱- (۱) - تاریخ الاسلام: ۱۱۳/۱۹ (در حوادث مربوط به سالهای ۲۶۰ - ۲۵۱ هـ - ق.).

۲- (۲) - سیر اعلام النبلاء: ۱۱۹/۱۳ (شرح حال شماره ۶۰).

۳- (۳) - نور الأبصار: ۱۸۶.

۵- احمد بن حجر هیتمی شافعی (متوفای ۹۷۴ هـ - ق.).

او در کتاب الصواعق المحرقة، فصل آخر باب یازدهم می نویسد:

«ابو محمّد الحسن الخالص که ابن خلکان او را عسکری نامیده است، در سال ۲۳۲ هجری متولّد شد... و در ۲۸ سالگی در سامرا از دنیا رفت و در کنار پدر و عمّه اش به خاک سپرده شد. گفته می شود که او مسموم شد. او غیر از ابوالقاسم، محمّد الحجه فرزندی نداشت که هنگام وفات پدرش، پنج ساله بود، اما در همین سن، خداوند به او حکمت را عنایت کرده بود. او قائم و منتظر نامیده می شود؛ زیرا گفته شده است که در مدینه از نظرها غایب شد و معلوم نشد که کجا رفته است.» (۱)

۶- شبرای شافعی (متوفای ۱۱۷۱ هـ - ق.).

او در کتاب الاتحاف تصریح می کند که حضرت مهدی (عج) محمّد بن حسن عسکری در شب نیمه شعبان سال ۲۵۵ هجری متولّد شده است. (۲)

ص: ۳۴

۱- (۱) - الصواعق المحرقة، ابن حجر هیتمی، چاپ اول، صفحه ۲۰۷، چاپ دوّم، صفحه ۱۲۴ و چاپ سوّم، صفحه ۳۱۴ - ۳۱۳.

۲- (۲) - الاتحاف بحبّ الاشراف: ۶۸.

۷- مؤمن بن حسن شبلنجی (متوفای ۱۳۰۸ هـ - ق.۰).

او در کتاب نور الأبصار به اسم امام مهدی (عج) و نسب شریف و کنیه و القاب وی به طور مفصل اشاره می کند تا این که می گوید:

«او آخرین امام از ائمه دوازده گان امامیه می باشد». (۱)

۸- خیرالدین زرکلی (متوفای ۱۳۹۶ هـ - ق.۰).

او در الأعلام، در شرح حال امام مهدی منتظر می نویسد:

«محمد بن حسن عسکری الخالص بن علی الهادی ابوالقاسم، آخرین امام دوازده گانه امامیه می باشد... در سامرا به دنیا آمد و هنگامی که پنج ساله بود، پدرش از دنیا رفت و گفته شده است که در شب نیمه شعبان سال ۲۵۵ متولد شده و در سال ۲۶۵ به غیبت صغری رفته است». (۲)

باید گفت که شروع تاریخ غیبت به اتفاق نظر شیعه، از سال ۲۶۰ هجری بوده است و شاید آنچه در الأعلام آمده است، غلط چاپی باشد؛ زیرا زرکلی سال غیبت را به صورت عددی نوشته و احتمال اشتباه در آن بسیار زیاد است. برای اطلاع بیشتر می توانید به کتاب المهدی المنتظر فی الفكر الاسلامی، چاپ مرکز الرساله، صفحه ۱۲۷ - ۱۲۳ مراجعه کنید.

ص: ۳۵

۱- (۱) - نور الأبصار: ۱۸۶.

۲- (۲) - الأعلام: ۸۰ / ۶.

اشاره

کسی که به بررسی روایات صحیحہ ای که در کتابهای اهل سنت درباره نام و نسب مهدی (عج) وارد شده است، پردازد، در می یابد که این روایات بر این نکته تأکید می ورزند که نسب مهدی (عج) به رسول الله (صلی الله علیه و آله) بر می گردد و او از اهل بیت (علیهم السلام) و آخرین امام از ائمه دوازده گانه معصوم است که ملقب به «مهدی منتظر» می باشد.

این مطالب، مطابق با اعتقاد شیعه امامیه می باشد و در این جا به برخی از روایاتی که از نام و نسب او بحث می کند، اشاره می شود:

۱- حضرت مهدی (عج)، کنانی، قریشی و هاشمی

از قتاده روایت شده است که:

«از سعید بن مسیب پرسیدم: آیا مهدی حق است؟ گفت: بله حق است. پرسیدم: از چه طایفه ای است؟ گفت: کنانه. پرسیدم: از چه تیره ای؟ گفت: از قریش. پرسیدم: از چه بطنی؟ گفت: از بنی هاشم». (۱)

ص: ۳۷

۱- (۱) - عقد الدرر: ۴۴ - ۴۲، باب اول؛ مستدرک حاکم: ۵۵۳/۴؛ مجمع الزوائد: ۱۱۵/۷.

۲- مهدی (عج) از فرزندان عبدالمطلب

ابن ماجه از انس بن مالک روایت کرده است:

«رسول الله (صلی الله علیه و آله) فرمود: ما فرزندان عبدالمطلب؛ یعنی من و حمزه و علی و جعفر و حسن و حسین و مهدی، از سادات اهل بهشت هستیم».^(۱)

۳- مهدی (عج) از فرزندان ابوطالب

از سیف بن عمیر روایت شده است:

«نزد منصور عباسی بودم که ناگهان به من گفت: ای سیف بن عمیر! بدان که حتماً منادی از آسمان، به اسم مردی از فرزندان ابوطالب، ندا خواهد داد.

عرض کردم: فدایت شوم ای امیرالمؤمنین! آیا این را روایت می کنی؟

گفت: آری، قسم به آن که جانم به دست اوست! این را با گوشه‌ایم شنیدم.

عرض کردم: ای امیرالمؤمنین! من این حدیث را تاکنون نشنیده‌ام!

ص: ۳۸

۱- (۱) - سنن ابن ماجه: ۲/ ۱۳۶۸، ح ۴۰۸۷، باب خروج مهدی (عج)؛ مستدرک حاکم: ۳/ ۲۱۱؛ جمع الجوامع لسیوطی: ۱/

گفت: ای سیف! این ندا حق است و اگر بیاید، ما اولین کسانی هستیم که آن را اجابت می کنیم، اما این ندا به سوی یکی از پسر عموهای ماست.

عرض کردم: مردی از فرزندان فاطمه؟

گفت: آری، ای سیف! اگر من این حدیث را از ابوجعفر، محمد بن علی (امام باقر علیه السلام) نشنیده بودم و تمام اهل زمین آن را روایت می کردند، آن را قبول نمی کردم، اما من آن را از محمد بن علی شنیده ام». (۱)

۴- مهدی (عج) از اهل بیت

از ابوسعید خدری روایت شده است:

«رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود: قیامت برپا نمی شود تا زمین پر از ظلم و جور شود، آنگاه مردی از عترت، یا اهل بیت من ظهور می کند که زمین را پر از قسط و عدل می کند، پس از آن که پر از ظلم و جور شده باشد». (۲)

ص: ۳۹

۱- (۱) - عقد الدرر، مقدسی شافعی: ۱۵۰ - ۱۴۹ / باب چهارم.

۲- (۲) - مسند احمد: ۴۲۴ / ۳، ح ۱۰۹۲۰؛ مسند ابی یعلی: ۲ / ۲۷۴، ح ۹۸۷؛ مستدرک: ۴ / ۵۷۷؛ عقد الدرر: ۳۶، باب اول؛ موارد الظمان: ۴۶۴، ح ۱۸۸۰ و ۱۸۷۹؛ مقدمه ابن خلدون: ۲۵۰، فصل ۵۳؛ جمع الجوامع: ۱ / ۹۰۲؛ کنز العمال: ۱۴ / ۲۷۱، ح ۳۸۶۹۱؛ ینابیع الموده: ۴۳۳، باب ۷۳.

مثل همین روایت را عبدالله بن عمر از رسول خدا(صلی الله علیه و آله) چنین روایت می کند:

«قیامت برپا نمی شود تا مردی از اهل بیت من ظهور کند که همنام من است».^(۱)

و از علی(علیه السلام) روایت شده است که رسول خدا(صلی الله علیه و آله) فرمود:

«مهدی، از ما اهل بیت است که خداوند در یک شب، کار او را اصلاح می کند».^(۲)

ص: ۴۰

۱- (۱) - مسند البزاز: ۱ / ۲۸۱؛ مسند احمد: ۳۷۶۱؛ سنن ترمذی: ۴ / ۵۵، باب ۵۲، ح ۲۲۳۰؛ المعجم الکبیر: ۱۰ / ۱۳۵ / ح ۱۰۲۲۱؛ تاریخ بغداد: ۴ / ۳۸۸؛ عقد الدرر: ۳۸، باب ۳؛ مطالب السؤل: ۲ / ۸۱؛ البیان فی اخبار صاحب الزمان، محمد بن نوفلی قریشی گنجی شافعی: ۹۱؛ فرائد السمطین: ۲ / ۳۲۷، ح ۵۷۶؛ الدرّ المنثور: ۶ / ۵۸؛ جمع الجوامع: ۱ / ۹۰۳؛ کنز العمال: ۱۴ / ۲۷۱، ح ۳۸۹۶۲؛ برهان المتقی: ۹۰، باب ۲، ح ۴.

۲- (۲) - کتاب ابن ابی شیبیه: ۸ / ۶۷۸، ح ۱۹۰؛ فتن ابن حماد و مسند احمد: ۱ / ۸۴؛ تاریخ بخاری: ۱ / ۳۷۱ / ح ۹۹۴؛ سنن ابن ماجه: ۲ / ۱۳۶۷، باب ۳۴ / ح ۴۰۸۵؛ مسند ابو یعلی: ۱ / ۳۵۹ / ح ۴۶۵؛ حلیه الاولیاء: ۳ / ۱۷۷؛ الکامل، ابن عدی: ۷ / ۲۶۴۳؛ الفردوس: ۴ / ۲۲۲، ح ۶۶۱۹؛ البیان فی اخبار صاحب الزمان، گنجی شافعی: ۱۰۰؛ عقد الدرر: ۱۸۳، باب ۶؛ العلل المتناهیة: ۲ / ۲۸۵۶، ح ۱۴۳۲؛ فرائد السمطین: ۲ / ۳۳۱، ح ۵۸۳؛ میزان الاعتدال: ۴ / ۲۹۴؛ الحاوی، سیوطی: ۲ / ۲۱۳؛ الدرّ المنثور: ۶ / ۵۸؛ جمع الجوامع: ۱ / ۴۴۹؛ الجامع الصغیر: ۲ / ۶۷۲، ح ۹۲۴۳؛ صواعق، ابن حجر: ۱۶۳، باب ۵۱۱، فصل ۱؛ کنز العمال: ۱۴ / ۲۶۴، ح ۳۸۶۶۴؛ برهان المتقی: ۸۷، باب ۱ / ح ۴۳؛ مرقاه المفاتیح: ۹ / ۳۴۹؛ فیض القدیر: ۶ / ۲۷۸، ح ۹۲۴۳.

۵- مهدی (عج) از فرزندان رسول خدا (صلی الله علیه و آله)

از عبدالله بن عمر روایت شده است که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود:

«در آخر الزمان، مردی از فرزندان من ظهور می کند که همنام و هم کنیه من است. او زمین را از عدل پر می کند، پس از آن که از ظلم پر شده است. او مهدی است.» (۱)

۶- مهدی (عج) از فرزندان فاطمه

از امّ سلمه، همسر پیامبر (صلی الله علیه و آله) روایت شده است که آن حضرت فرمود:

«مهدی حق است و از فرزندان فاطمه می باشد.» (۲)

همچنین امّ سلمه روایت کرده است:

«از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) شنیدم که می فرماید: مهدی از عترت من، از فرزندان فاطمه می باشد.» (۳)

ص: ۴۱

۱- (۱) - تذکره الخواص: ۳۳؛ عقد الدرر: ۴۳/باب اول؛ منهاج السنه، ابن تیمیه: ۸۷/۴ - ۸۶.

۲- (۲) - تاریخ طبری: ۳/۳۶۴؛ المعجم الکبیر: ۲۳/۲۶۷، ح ۵۶۶؛ مستدرک حاکم: ۴/۵۵۷.

۳- (۳) - سنن ابی داوود: ۴/۱۰۴، ح ۴۲۸۴؛ سنن ابن ماجه: ۲/۱۳۶۸، باب ۳۴، ح ۴۰۸۶؛ الفردوس: ۴/۴۹۷، ح ۶۹۴۳؛

مصابیح البغوی: ۳/۴۹۲، باب ۳، ح ۴۲۱۱؛ جامع الاصول: ۵/۳۴۳؛ مطالب السؤل: ۸؛ عقد الدرر: ۳۶، باب اول؛ میزان

الاعتدال: ۲/۸۷؛ مشکاه المصابیح: ۳/۲۴، فصل ۲، ح ۵۴۵۳؛ تحفه الاشراف: ۷/۱۳، ح ۱۸۱۵۳؛ الجامع الصغیر: ۲/۶۷۲، ح

۹۲۴۱؛ الدرّ المنثور: ۶/۵۸؛ جمع الجوامع: ۱/۴۴۹؛ الصواعق المحرقة، ابن حجر: ۱۴۱، باب ۱۱/فصل ۱؛ کنز العمال: ۱۴/۲۶۲،

ح ۳۸۶۶۲؛ مرقاه المفاتیح: ۹/۳۵۰؛ اسعاف الراغبین: ۱۴۵؛ فیض القدیر: ۶/۲۷۷، ح ۹۲۴۱؛ التاج الجامع للاصول: ۵/۳۴۳.

۷- مهدی (عج) از فرزندان حسین (علیه السلام)

از حذیفه بن یمان روایت شده است:

«روزی رسول خدا (صلی الله علیه و آله) برای ما خطبه خواند و ضمن صحبت‌هایش فرمود: اگر از دنیا تنها یک روز مانده باشد، خدای متعال آن را طولانی خواهد کرد تا مردی از فرزندانم که همنام من است، ظهور کند. سلمان فارسی پرسید: از کدام فرزندان ای رسول خدا؟! فرمود: از این فرزندم و دستش را به پشت حسین (علیه السلام) زد.» (۱)

از ابو سعید خدری روایت شده است:

«رسول خدا (صلی الله علیه و آله) یک بار مریض شد که از آن بهبودی یافت. در همین حال دخترش فاطمه (علیها السلام) به عیادتش آمد و من در سمت راست

ص: ۴۲

۱- (۱) - المنار المنیف، ابن قیم: ۳۲۹ و ۱۴۸، فصل ۵۰، به نقل از طبرانی در الأوسط؛ عقد الدرر: ۴۵ / باب اول؛ ذخائر العقبی، محب طبری: ۱۳۶؛ فرائد السمطین: ۲ / ۵۷۵ و ۳۲۵، باب ۶۱؛ القول المختصر، ابن حجر: ۳۷ / ۷، باب ۱؛ فرائد فوائد الفکر: ص ۲، باب اول؛ السیره الحلبیه: ۱ / ۱۹۳؛ ینایع المودّه: ۳ / ۶۳، باب ۹۴.

رسول خدا(صلی الله علیه و آله) نشسته بودم. وقتی که فاطمه ضعف و بی حالی پدرش را دید، بغض گلویش را گرفت و اشکش جاری شد.

رسول خدا(صلی الله علیه و آله) به وی فرمود: چرا گریه می کنی ای فاطمه؟! آیا نمی دانی که خداوند نظری به زمین افکند و از میان خلائق، پدرت را به عنوان پیامبر برگزید، سپس نظر دیگری به زمین افکند و شوهر تو را برگزید و به من وحی کرد تا او را به همسری تو برگزینم و او را وصی خودم قرار دهم؟ آیا نمی دانی که مورد لطف و کرم خداوند واقع شده ای که پدرت تو را به عالمترین و صبورترین و اولین مسلمان، تزویج کرده است؟

فاطمه(علیهاالسلام) خوشحال شد و خندید. رسول خدا(صلی الله علیه و آله) می خواست که بیشتر به عنایتی که خداوند به محمد و آل محمد ارزانی داشته بود اشاره کند، برای همین فرمود:

ای فاطمه! علی(علیه السلام) هشت منقبت ویژه دارد: ایمان به خدا و رسولش، داشتن حکمت، همسری با تو، پدر حسن و حسین و آمر به معروف و ناهی از منکر بودن.

ای فاطمه! به ما اهل بیت، شش خصلت داده شده است که به هیچ کس دیگری داده نشده است و هیچ کس غیر از ما اهل بیت آن را درک نمی کند: پیغمبر ما برترین پیامبران است که پدر تو می باشد؛ وصی ما، برترین اوصیاست که شوهر تو می باشد؛ شهید ما، برترین

شهادت است که عموی تو حمزه می باشد؛ سبطهای این امت از ما هستند که فرزندان تو حسن و حسین می باشند و مهدی این امت از ما می باشد که عیسی پشت سر او نماز می خواند. سپس بر شانه حسین (علیه السلام) زد و فرمود: مهدی این امت، از فرزندان این امام می باشد». (۱)

۸- اسم مادر امام مهدی (عج) و مهدی از فرزندان امام صادق (علیه السلام)

مفسر معروف، ابن خشاب نقل کرده است:

«ابوالقاسم طاهر بن موسی الکاظم، از پدرش، از جدش روایت کرده است که جعفر بن محمد (صلی الله علیه و آله) فرمود:

خلف صالح از فرزندان من است که مهدی این امت می باشد. اسم او محمّد و کنیه اش ابوالقاسم است که در آخرالزمان، ظهور می کند. نام مادرش نرجس است و همیشه ابری بالای سرش است که او را از خورشید سایه می کند. این ابر همیشه با او حرکت می کند و با صدای رسا اعلام می کند: این مهدی است، از او پیروی کنید». (۲)

ص: ۴۴

۱- (۱) - البیان: ۱۲۰، باب ۹؛ الفصول المهمّة: ۲۸۶، چاپ دارالاضواء، فصل ۱۲؛ ینایع المودّه: ۴۹۳ و ۴۹۰، باب ۹۴.

۲- (۲) - ینایع المودّه: ۴۹۱، به نقل از اربعین، حافظ ابونعیم اصفهانی.

۹- مهدی (عج) از فرزندان امام رضا (علیه السلام)

از حسن بن خالد روایت شده است:

«علی بن موسی الرضا (صلی الله علیه و آله) فرمود: کسی که ورع و پرهیزگاری نداشته باشد، دین ندارد و گرامی ترین فرد در پیشگاه خداوند، باتقواترین آنان است.»

سپس فرمود:

«چهارمین فرزند از نسل من، مادرش برترین کنیزان است. خدا به وسیله او زمین را از هر ظلم و جور، پاک می گرداند.» (۱)

۱۰- اسم پدر امام مهدی (عج)

رویانی و طبرانی و غیره روایت کرده اند:

«مهدی از فرزندان رسول خداست که صورتش همانند ستاره می درخشد. رنگ چهره اش عربی و جسم او جسم بنی اسرائیلی (قدبلند) است. او زمین را پر از عدل می کند، پس از آن که از ظلم پر شده است. اهل زمین و آسمان به حکومت او راضی می شوند. همچنین در اوصاف او آمده است: او جوان است و چشمهای

ص: ۴۵

۱- (۱) - ینابیع الموده: ۴۸۹ و ۴۴۸، از کتاب فرائد السمطين.

مشکی و ابروانی پرپشت و بینی کشیده و محاسن انبوهی دارد و در گونه راستش، خالی وجود دارد.

و شیخ محی الدین ابن عربی در فتوحات می گوید: بدانید که حتماً مهدی ظهور خواهد کرد، امّا خروج او به وقوع نمی پیوندد تا هنگامی که زمین پر از ظلم و جور شده باشد و او آن را پر از عدل و داد می کند. او از عترت رسول خدا(صلی الله علیه و آله) و از فرزندان فاطمه(علیها السلام) می باشد. جدّ او حسین بن علی ابن ابی طالب(علیه السلام) و پدرش امام حسن عسکری بن علی النقی بن محمّد النقی بن علی الرضا... بن علی ابن ابی طالب(علیه السلام) می باشد. او همنام رسول خدا(صلی الله علیه و آله) می باشد و مسلمانان بین رکن و مقام با او بیعت می کنند. در شکل و شمایل و اخلاق و رفتارش، شبیه پیامبر(صلی الله علیه و آله) است و بیشترین بهره را اهل کوفه از او می برند. او اموال را به عدالت تقسیم می کند و حضرت خضر همراه وی است». (۱)

ص: ۴۶

۱- (۱) - مشارق الانوار فی فوز أهل الاعتبار، شیخ حسن عدوی حمزاوی مصری: ۴۷۷ - ۴۷۶، فصل فی المهدی(عج)؛ یواقیت الجواهر: ۵۶۲، باب أشراف الساعة، به نقل از الفتوحات المکیه، باب ۳۶۶.

پس از بیان اسم و نسب حضرت مهدی (عج) به روایاتی که در مورد صفات آن حضرت در کتابهای اهل سنت وارد شده می پردازیم:

۱- ابوسعید خدری از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) روایت کرده است:

«مهدی، از من است که دارای پیشانی نورانی و بینی کشیده است. او زمین را پس از آن که از ظلم و جور پر شده است، پر از قسط و عدل می کند». (۱)

۲- از حدیثی روایت شده است که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود:

«مهدی، یکی از فرزندان من است که صورتش همانند ماه شب چهارده می درخشد. رنگ چهره اش، عربی و جسم او بنی اسرائیلی

ص: ۴۷

۱- (۱) - سنن ابی داوود: ۱۰۷/۴، ح ۴۲۸؛ مستدرک حاکم: ۵۵۷/۴ (با کمی اختلاف)؛ معالم السنن: ۳۴۴/۴؛ مصابیح البغوی: ۴۹۲/۳، ح ۴۲۱۲؛ العلل المتناهیة: ۸۵۹/۲، ح ۱۴۴۳؛ جامع الاصول: ۳۴۳/۵، باب ۷؛ مطالب السؤل: ۸۰/۲، باب ۱۲؛ بیان: ۱۱۷؛ عقد الدرر: ۵۹، باب ۳؛ مشکاه المصابیح: ۱۷۱/۳، باب ۲، فصل ۲، ح ۵۴۵۴؛ الجامع الصغیر: ۶۷۲/۲، ح ۹۲۴۴؛ جمع الجوامع: ۴۴۹/۱؛ کنز العمال: ۲۶۴/۱۴، ح ۳۸۶۶۵؛ مرقاه المفاتیح: ۳۵۱/۹، ح ۵۴۵۴؛ فیض القدیر: ۲۷۸/۶، ح ۹۲۴۴؛ التاج الجامع للاصول: ۳۴۳/۵، باب ۷.

(قد بلند) است. زمین را پس از آن که پر از ظلم و جور شده است، پر از عدل و داد می کند. اهل آسمان و زمین و حتی پرندگان هوا به حکومت او راضی می شوند...» (۱).

۳- از ابو سعید خدری روایت شده است که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود:

«مهدی، از ما اهل بیت می باشد که قامتی بلند و کشیده دارد و صاحب پیشانی نورانی است. او زمین را پس از آن که از ظلم و جور پر شده است، از عدل و داد پر می کند.» (۲).

۴- از قتاده از عبدالله بن حرث روایت شده است:

«مهدی، در حالی که چهل ساله است، ظهور می کند و گویی که یکی از بنی اسرائیل است.» (۳).

۵- از محمد بن جبیر روایت شده است:

ص: ۴۸

۱- (۱) - الفردوس: ۴/ ۴۹۶، ح ۶۹۴۰؛ العلل المتناهیة: ۲/ ۸۵۸، ح ۱۴۳۹؛ البیان: ۱۱۸، باب ۸؛ ذخائر العقبی: ۱۳۶؛ عقد الدرر: ۶۰، باب ۳؛ میزان الاعتدال: ۳/ ۴۴۹؛ البیان المیزان: ۵/ ۲۴؛ الفصول المهمّة: ۲۸۴؛ الجامع الصغیر: ۲/ ۶۷۲، ح ۹۲۴۵؛ الصواعق المحرقة، ابن حجر: ۱۶۴، باب ۱۱/ فصل ۱؛ کنز العمال: ۱۴/ ۲۶۴، ح ۳۸۶۶۶؛ مرقاه المفاتیح: ۹/ ۳۵۰؛ لوائح السفاوینی: ۲/ ۴؛ اسعاف الراغبین: ۱۴۶؛ نورالابصار: ۱۸۷؛ فیض القدر: ۶/ ۲۷۹، ح ۹۲۴۵.

۲- (۲) - مستدرک حاکم: ۴/ ۵۵۷؛ عقد الدرر: ۶۰، باب ۳؛ فرائد السمطین: ۲/ ۳۳۰، ح ۵۸۰؛ برهان المتقی: ۹۸، باب ۲، ح ۲۸ و ص ۹۹، باب ۳/ ح ۳؛ ینایع المودّة: ۴۴۸، باب ۹۴.

۳- (۳) - فتن ابن حماد: ۲۵۸، ح ۱۰۰۸؛ الحاوی: ۲/ ۲۳۲؛ برهان المتقی: ۹۹، باب ۳، ح ۲؛ کنز العمال: ۱۴/ ۵۸۶، ح ۳۹۶۶۰.

«مهدی، ابروانی پرپشت و جدا از هم و چشمانی سیاه دارد. از حجاز ظهور می کند تا بر منبر دمشق مستقر می شود و در این حال،

هجده ساله است».^(۱)

۶- از عبدالله بن بشیر، از کعب روایت شده است:

«مهدی در مقابل خداوند، چنان خاشع است که گویی همانند عقاب بالهای خویش را بر زمین گشوده است».^(۲)

۷- از ابن عباس روایت شده است:

«مهدی جوانی است که از ما اهل بیت می باشد».^(۳)

۸- عبدالرحمن بن عوف، از پدرش روایت کرده است که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود:

«خداوند از عترت من مردی را مبعوث می کند که بین دندانهای پیشین او فاصله وجود دارد و دارای پیشانی نورانی است. او زمین را پر از عدل و داد می کند و اموال فروانی را می بخشد».^(۴)

ص: ۴۹

-
- ۱- (۱) - برهان المتقی: ۱۰۰/باب ۳، ح ۵، عقد الدرر: ۶۴-۶۳، باب ۳؛ الحاوی: ۲/۲۳۲؛ فرائد فوائد الفکر: ۴، باب ۲.
- ۲- (۲) - فتن ابن حماد: ۲۵۸؛ عقد الدرر: ۶۵، باب ۳؛ الحاوی: ۲/۲۳۲؛ القول المختصر: ۹۸، باب ۳، ح ۲۹؛ برهان المتقی: ۱۰۱، باب ۳، ح ۱۰.
- ۳- (۳) - فتن ابن حماد: ۱۰۲؛ الحاوی: ۲/۲۳۲؛ برهان المتقی: ۹۸، باب ۲، ح ۲۷ و ۲۱؛ کنز العمال: ۵۸۵/۱۴، ح ۳۹۶۵۸ (با اندکی اختلاف)؛ فرائد فوائد الفکر: ۲، باب ۱.
- ۴- (۴) - البیان: ۱۳۹/باب ۱۹؛ عقد الدرر: ۳۷، باب ۱؛ فرائد المسطین: ۲/۳۳۱، ح ۵۸۲؛ الحاوی: ۲/۲۲۰؛ الصواعق المحرقة، ابن حجر: ۱۶۴، باب ۱۱/فصل ۲؛ القول المختصر: ۴۳/باب ۱ ح ۳۳؛ برهان المتقی: ۸۴/باب ۱، ح ۳۲؛ اسعاف الراغبین: ۱۴۶؛ ینابیع المودّه: ۴۳۶ و ۴۳۳، باب ۷۳/فصل ۲؛ فرائد فوائد الفکر: ۴، باب ۲.

۹- محمد بن جعفر از علی ابن ابی طالب (علیه السلام) روایت می کند:

«این پسر حسین (علیه السلام) سید و سرور است؛ چنان که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) او را سید نامیده است. به زودی خداوند از صلب او کسی را خلق می کند که همنام پیامبر شما و از جهت خلق و خوی و شکل و شمایل شبیه او است. او در حالی که مردم در غفلت به سر می برند و حق او را ضایع کرده اند و ظلم و جور را رواج داده اند، ظهور می کند. به خدا قسم! اگر خروج نکنند، هر آینه گردن او را می زدم. با ظهورش اهل آسمانها و ساکنان آن را خوشحال می کند. او دارای پیشانی نورانی، بینی کشیده، شکم برآمده و گونه های صاف است که بر گونه راستش خال سیاهی دیده می شود. بین دندانهای پیشین او فاصله وجود دارد و او زمین را پس از آن که از ظلم و جور پر شده است، از عدل و داد پر می کند» (۱).

ص: ۵۰

۱- (۱) - سنن ابی داوود: ۱۰۸/۴، ح ۴۲۹؛ جامع الاصول: ۳۴۳/۵؛ مختصر ابی داوود: ۱۶۲/۶، ح ۴۱۲۱؛ عقد الدرر: ۴۵، باب ۱؛ فتن ابن کثیر: ۳۸/۱؛ مقدمه ابن خلدون: ۳۹۱، فصل ۵۳؛ الحاوی: ۲/۲۱۴؛ الدر المنثور: ۳۹/۶، ذیل آیه ۱۸؛ جمع الجوامع: ۲/۳۵؛ کنز العمال: ۱۳/۶۴۷، ح ۲۷۶۳۶؛ مرقاه المفاتیح: ۳۶۳/۹، ح ۵۴۶۲؛ ینابیع المودّه: ۴۳۲، باب ۷۲؛ التاج الجامع للاصول: ۳۴۳/۵، ح ۱۰.

۱۰- از سلیمان بن حبيب روايت شده است:

«از ابوامامه باهلی شنیدم که رسول الله (صلی الله علیه و آله) فرمود: بین شما و روم، چهار بار صلح و آرامش برقرار می شود که چهارمین صلح به دست مردی از خاندان هرقل شکسته می شود که هفت سال طول می کشد.

مردی از عبدالقیس به نام مستورد بن غیلان پرسید: ای رسول خدا! در آن روز، چه کسی رهبری مردم را بر عهده دارد؟ فرمود: فرزند من مهدی که چهل ساله است. گویی صورتش همانند ستاره می درخشد و در گونه راستش، خال سیاهی دیده می شود...» (۱)

۱۱- از هیثم بن عبدالرحمن، از علی ابن ابی طالب (علیه السلام) روايت شده است:

«محلّ تولّد مهدی در مدینه است. او از اهل بیت پیامبر (صلی الله علیه و آله) است و همنام آن حضرت (صلی الله علیه و آله) می باشد. محلّ هجرت وی بیت المقدّس است. محاسن انبوه و چشمهای مشکي و دندانهای براق دارد. در صورتش خال سیاهی دیده می شود. پرچم او از جنس مخمل سیاه و به شکل مربع می باشد. خداوند به وسیله سه هزار فرشته او را یاری می کند که آنان بر صورت و پشت مخالفین او می زنند.» (۲)

ص: ۵۱

۱- (۱) - البیان: ۱۳۸ - ۱۳۷، باب ۱۸، به نقل از المعجم الكبير و مناقب المهدی از ابونعیم.

۲- (۲) - البیان: ۱۴۰، به نقل از المعجم طبرانی و مناقب المهدی، تألیف ابی نعیم.

مبحث چهارم: مقام مهدی (عج) در پیشگاه خداوند

در این قسمت، به مقاماتی که حضرت مهدی (علیه السلام) آن را کسب می کند و جایگاهی که در پیشگاه الهی دارد، اشاره می شود:

۱- از انس بن مالک روایت شده است که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود:

«ما فرزندان عبدالمطلب؛ یعنی من، حمزه، علی، جعفر، حسن، حسین و مهدی، از سروران بهشت هستیم».^(۱)

۲- از ابن عباس روایت شده است که پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) فرمود:

«مهدی، طاووس اهل بهشت است».^(۲)

ص: ۵۳

۱- (۱) - سنن ابن ماجه: ۱۳۶۸ / ۲، باب ۳۴، ح ۴۰۸۷؛ مستدرک حاکم: ۲۱۱ / ۳؛ تاریخ بغداد: ۴۳۴ / ۹، ح ۵۰۵۰؛ مطالب السؤل: ۸۱ / ۲، باب ۱۳؛ البیان: ۱۰۱، باب ۳؛ ذخائر العقبی: ۱۵، ۸۹؛ الرياض النضرة: ۴ / ۳ و ۱۸۲، فصل ۸؛ عقد الدرر: ۱۹۴، باب ۷؛ فرائد السمطين: ۳۲ / ۲، باب ۷، ح ۳۷۰؛ مقدمه ابن خلدون: ۳۹۸، باب ۵۳؛ الفصول المهمه: ۲۸۴، چاپ دارالأضواء، فصل ۱۲؛ جمع الجوامع: ۸۵۱ / ۱؛ الصواعق المحرقة، ابن حجر: ۱۶۰، باب ۱۱، فصل ۱، ودر صفحه ۱۸۷، باب ۱۱، فصل ۲، ح ۲، برهان المتقی: ۸۹، باب ۲، ح ۳؛ اسعاف الراغبین: ۱۲۴؛ الحاوی: ۲ / ۲۱۴.

۲- (۲) - الفردوس: ۲۲۲ / ۴، ح ۶۶۶۸؛ البیان: ۱۱۸، باب ۸؛ عقد الدرر: ۱۹۹، باب ۷؛ الفصول المهمه: ۲۸۴، فصل ۱۲؛ برهان المتقی: ۱۷۱، باب ۱۲، ح ۲؛ كنوز الدقائق: ۱۵۲؛ نور الابصار: ۱۸۷؛ ینابیع المودّه: ۱۸۱، باب ۵۶.

۳- ابوهريره روايت کرده است که رسول خدا(صلى الله عليه و آله) فرمود:

«در اين امت، خليفه اى ظهور خواهد کرد که نه ابوبکر و نه عمر بر او برترى ندارند». (۱)

۴- عبدالله بن عمر از رسول خدا(صلى الله عليه و آله) نقل کرده است:

«مهدى در حالى که در بالای سرش ابرى سایه افکنده است، ظهور مى کند و از اين ابر ندا بر مى خيزد: اين خليفه خدا مهدى است، از او پیروى کنید». (۲)

۵- همچنين از عبدالله بن عمر روايت شده است که رسول اکرم(صلى الله عليه و آله) فرمود:

«مهدى، ظهور مى کند در حالى که بالای سرش فرشته اى است که ندا مى دهد: اين مهدى است، از او پیروى کنید». (۳)

ص: ۵۴

۱- (۱) - المصنّف ابن ابى شيبه: ۱۹۸ / ۱۵، ح ۱۹۴۹۶؛ الكامل، ابن عدى: ۶ / ۲۴۳۳؛ عقد الدرر: ۱۹۹ / باب ۷؛ برهان المتقى: ۱۷۲، باب ۲، ح ۶.

۲- (۲) - البيان: ۱۳۲، باب ۵۱۵؛ عقد الدرر: ۱۸۳ / باب ۶؛ فرائد السمطين: ۲ / ۳۱۶، باب ۶۱، ح ۵۶۹ و ۵۶۶؛ الفصول المهمه: ۲۸۹، فصل ۱۲؛ الحاوى: ۲ / ۲۱۷؛ تاريخ الخميس: ۲ / ۲۸۸؛ نورالابصار: ۱۸۹ - ۱۸۸.

۳- (۳) - تلخيص المتشابه: ۴۱۷ / ۱؛ البيان: ۱۳۳، باب ۱۶؛ فرائد السمطين: ۲ / ۳۱۶، باب ۶۱، ح ۵۶۹؛ الحاوى: ۲ / ۲۱۷؛ القول المختصر: ۳۹، باب ۱، ح ۲۴؛ برهان المتقى: ۷۲، باب ۱، ح ۲؛ ينابيع الموده: ۴۴۷، باب ۷۸.

مبحث پنجم: مهدی (عج) خلیفه الهی و آخرین امام

در این جا سؤال می شود که آیا امام دیگری، بعد از او می آید، یا این که او آخرین امام است؛ چنان که شیعه بدان معتقد است و ظهور او را انتظار می کشد؟

روایت وارد شده در کتابهای اهل سنت، به آخرین امام بودن حضرت مهدی اشاره دارد:

۱- از ثوبان روایت شده است که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود:

«سه نفر نزد شما جنگ می کنند که هر سه، پسر خلیفه هستند، اما امر هیچ کدام به سامان نمی رسد. سپس پرچمهای سیاه رنگی از طرف مشرق به پیش می آید که جنگی سخت رخ می دهد... در این قسمت چیزی را فرمود که آن را به یاد ندارم و بعد از آن فرمود: هنگامی که او را دیدید، برای بیعت به سوی او بشتابید، اگر چه بر چهار دست و پا بر روی برف باشد. به درستی که او خلیفه خدا مهدی (عج) است.» (۱)

ص: ۵۵

۱- (۱) - البیان: ۱۰۴، باب ۳؛ سنن ابن ماجه: ۲/ ۱۳۶۷، ح ۴۰۸۴؛ مستدرک حاکم: ۴ / ۴۶۳؛ تلخیص المستدرک: ۴ / ۴۶۴ - ۴۶۳؛ مسند احمد بن حنبل: ۵ / ۲۷۷ (با اندکی اختلاف).

۲- از علی ابن ابی طالب (علیه السلام) روایت شده است:

«به رسول خدا (صلی الله علیه و آله) عرض کردم: آیا مهدی از ما اهل بیت است یا از غیر ما؟ فرمود: بلکه از ماست. به وسیله ما دین ختم می شود؛ چنان که به وسیله ما آغاز شد. به وسیله ما مردم از گمراهی نجات می یابند؛ چنان که در آغاز به وسیله ما از گمراهی شرک، رهایی یافتند. به وسیله ما خداوند در دل‌های مردم الفت در دین ایجاد می کند، بعد از آن که به دشمنی به واسطه فتنه دچار شده بودند؛ چنان که خداوند بعد از دشمنی به واسطه شرک، بین آنان الفت و دوستی در دین ایجاد کرد.»

(۱)

۳- ابن حجر هیتمی (متوفای سال ۹۷۴ هـ.ق.) می نویسد:

«ابوحسین آبری گفته است: اخبار مربوط به مهدی و ظهور او از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) به تواتر رسیده است و راویان بسیاری نقل کرده اند که مهدی از اهل بیت آن حضرت می باشد و زمین را پر از عدل می کند و حضرت عیسی (علیه السلام) همراه او ظهور می کند و او را در کشتن دجال در باب لد، در سرزمین فلسطین یاری می کند. آن

ص: ۵۶

۱- (۱) - المعجم الاوسط: ۱/۱۳۶، ح ۱۵۷؛ البیان: ۱۲۵/۱۱؛ عقد الدرر: ۱۹۲، باب ۷؛ مجمع الزوائد: ۷/۳۱۷ و ۳۱۶؛ مقدمه ابن خلدون: ۳۹۷ - ۳۹۶، باب ۵۳؛ الفصول المهمه: ۲۸۸؛ الحاوی: ۲/۲۱۷؛ جمع الجوامع: ۲/۶۷؛ الصواعق المحرقة: ۱۶۳، باب ۱۱، فصل ۱؛ کنز العمال: ۱۴/۵۹۸، ح ۳۹۶۸۲؛ برهان المتقی: ۹۱، باب ۲، ح ۸ و ۷؛ فرائد فوائد الفکر: ۳، باب ۱؛ نور الابصار: ۱۸۸.

حضرت رهبری امت را در دست می گیرد و حضرت عیسی (علیه السلام) پشت سر او نماز می خواند». (۱)

۴- و شیخ صبان (متوفای ۱۲۰۶ هـ.ق.) گفته است:

«اخبار متواتری از رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) روایت شده است که مهدی (عج) ظهور خواهد کرد و او از اهل بیت آن حضرت می باشد و زمین را از عدل و داد پر می کند و عیسی (علیه السلام) او را در کشتن دجال در باب لد، در سرزمین فلسطین کمک می کند و او رهبری این امت را بر عهده می گیرد و حضرت عیسی (علیه السلام) پشت سر او نماز می خواند».

(۲)

۵- ابو سعید روایت کرده است:

«زمین پر از ظلم و جور می شود و آنگاه مردی از اهل بیت من ظهور می کند...». (۳)

ص: ۵۷

۱- (۱) - الصواعق المحرقة، ابن حجر: ۱۶۵، چاپ مصر.

۲- (۲) - إسعاف الراغبین، الصبان: ۱۴۰.

۳- (۳) - مستدرک حاکم: ۵۵۸/۴.

مبحث ششم: عیسی (علیه السلام) به مهدی (عج) اقتدا می کند

روایات موجود در کتابهای اهل سنت، شخصیت و اسم و نسب و صفات حضرت مهدی (عج) را بیان می کند. در این جا این سؤال مطرح می شود که آیا در عصر ظهور، نشانه دیگری وجود دارد که ایمان و یقین افراد را افزایش دهد و آنان را از انحراف و فریفته شدن توسط دیگران باز دارد؟

روایاتی که نقل می گردد، بر این نکته تأکید می ورزد که حضرت عیسی (علیه السلام) از آسمان هبوط می کند و به مهدی (عج) اقتدا می کند:

۱- ابن ابی شیبہ در المصنّف، از ابن سیرین روایت می کند:

«مهدی (عج) از همین امت است که حضرت عیسی (علیه السلام) به او اقتدا می کند». (۱)

۲- ابو نعیم از عبدالله بن عمر روایت کرده است:

ص: ۵۹

۱- (۱) - المصنّف، ابن ابی شیبہ: ۱۵ / ۱۹۸.

«عیسی بن مریم (علیه السلام) از آسمان بر مهدی نازل می شود و پشت سر او نماز می خواند».^(۱)

۳- مناوی در شرح حدیث:

ص: ۶۰

۱- (۱) - الحاوی للفتاوی، سیوطی: ۷۸ / ۲.

می فرماید: شما امامت کنید ای روح الله! اما حضرت عیسی (علیه السلام) می فرماید: شما امامت کنید که خدا برای شما مقرر کرده است».

سپس در ادامه می نویسد:

«هنگام ظهور مهدی (عج) عیسی (علیه السلام) هیوط می کند و او را در کشتن دجال یاری می دهد و در احادیث آمده است که: مهدی از عترت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) از فرزندان فاطمه می باشد».^(۱)

۵- در فتح الباری آمده است:

«ابوالحسن خسعی آبدی، (۲) در مناقب شافعی می گوید: اخبار به حدّ تواتر رسیده است که مهدی از این امت می باشد و عیسی (علیه السلام) پشت سر او نماز می خواند. او این را در ردّ حدیثی که ابن ماجه از انس نقل کرده مبنی بر این که: هیچ مهدی ای، غیر از عیسی نیست، آورده است. سپس آن حضرت (عج) از عیسی (علیه السلام) درخواست می کند که امامت را بر عهده بگیرد، اما عیسی (علیه السلام) قبول نمی کند».

سپس می نویسد:

ص: ۶۱

۱- (۱) - سیره حلیه، ابن برهان شافعی: ۱/ ۲۲۷ - ۲۲۶.

۲- (۲) - صحیح «آبری» است و بعضی کنیه او را «ابوالحسین» دانسته اند، در حالی که صحیح آن «ابوالحسن» است. او در سال ۳۶۳ از دنیا رفت؛ چنان که در شرح حال او آمده است.

«اقتدای عیسی (علیه السلام) به مردی از این ائمت در آخرالزمان و در نزدیکی بر پا شدن قیامت، دلالت بر صحیح بودن این قول دارد که: زمین از حجّت خدا خالی نمی ماند و خداوند به همه چیز عالمتر است». (۱)

۶- ابن ابی شیبّه از ابن سیرین نقل می کند که گفت:

«مهدی، از این ائمت است و او همان کسی است که بر عیسی بن مریم امامت می کند». (۲)

ص: ۶۲

۱- (۱) - فتح الباری در شرح صحیح بخاری، ابن حجر عسقلانی: ۶ / ۳۸۵ - ۳۸۳.

۲- (۲) - المصنّف، ابن ابی شیبّه: ۱۵ / ۱۹۸، ح ۱۹۴۹۵.

مبحث هفتم: پرچم امام مهدی (عج)

از جمله نشانه‌هایی که باعث اعتقاد و اطمینان بیشتر به حضرت مهدی (عج) و جلوگیری از انحراف می‌باشد، پرچم آن حضرت می‌باشد.

پرچم آن حضرت به مثابه علامتی است که افراد را به سوی آن حضرت دعوت می‌کند و در این جا به دو روایت اشاره می‌شود:

۱- از عبدالله بن شریک روایت شده است:

«پرچم رسول خدا (صلی الله علیه و آله) همراه مهدی (عج) می‌باشد. ای کاش! او را درک می‌کردم در حالی که (از خوشحالی) فریاد بر می‌آوردم».^(۱)

۲- از ابی اسحاق، از نوف بکایی روایت شده است:

«در پرچم مهدی (عج) نوشته شده است:

البيعه لله».^(۲)

ص: ۶۳

۱- (۱) - فتن ابن حماد: ۲۴۹/ح ۹۷۲؛ القول المختصر: ۱۰۰، باب ۳، ح ۳۵؛ برهان المتقی: ۱۵۲، باب ۷، ح ۲۴.
۲- (۲) - فتن ابن حماد: ۲۴۹، ح ۹۷۳؛ عقد الدرر: ۲۷۴، باب ۹؛ القول المختصر: ۱۰۱، باب ۳، ح ۳۶؛ برهان المتقی: ۱۵۲، باب ۷، ح ۲۵؛ فرائد فوائد الفكر: ۸/باب ۴؛ ینابیع المودّه: ۴۳۵، باب ۷۳.

مبحث هشتم: بذل و بخشش امام مهدی(عج)

شکی نیست که در حکومت مهدی(عج) عدالت با تمام فروع آن برقرار می شود و زمین و آسمان، خیر و برکت خود را ارائه می دهند و در این حکومت، نمونه جهانی است که ظلم و فساد در کار نیست و انسان به سعادت می رسد. روایاتی به این مطلب اشاره دارند که به برخی از آنها اشاره می شود:

۱- ابوسعید خدری از پیامبر اکرم(صلی الله علیه و آله) روایت کرده است:

«امت من در زمان حضرت مهدی(عج) چنان غرق در نعمت می شوند که هیچ گاه مثل آن را ندیده اند. آسمان دائماً بر آنان می بارد و هیچ گیاهی در زمینی نیست، مگر این که می روید. و مال، آن قدر فراوان است که هر فردی از آن حضرت چیزی بخواهد، آن را به او عطا می کند.» (۱)

۲- همچنین ابوسعید خدری از رسول الله(صلی الله علیه و آله) روایت کرده است:

ص: ۶۵

۱- (۱) - فتن ابن حماد: ۲۵۳، ح ۹۹۲؛ البیان: ۱۴۵، باب ۲۳؛ عقد الدرر: ۲۲۵، باب ۸؛ الفصول المهمّة: ۲۸۹ - ۲۸۸، فصل ۱۲؛ نورالابصار: ۱۸۹، باب ۲.

«در اَمّت من، مهدی ظهور خواهد کرد که حدّ اقل هفت، یا نه سال حکومت خواهد کرد. در زمان او اَمّت من چنان در نعمت غوطه ور می شوند که هیچ گاه مثل آن را ندیده اند؛ در آن زمان، زمین نعمتهایش را ارائه می کند و چیزی را پنهان نمی کند. در آن هنگام، ثروت آن قدر فراوان است که هر کس چیزی از مهدی بخواهد، به او عطامی کند.» (۱)

۳- در روایت دیگری ابو سعید خدری از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) روایت می کند:

«همانا در اَمّت من مهدی، ظهور می کند که پنج، یا هفت، یا نه سال حکومت می کند - تردید در مقدار سنین از طرف راوی می باشد - در آن دوران، هر کسی پیش آن حضرت بیاید و درخواست کمک کند، وی به قدری که بتواند آن را حمل کند، به وی می دهد.» (۲)

ص: ۶۶

۱- (۱) - سنن ابن ماجه: ۲ / ۱۳۶۷ - ۱۳۶۶، ح ۴۰۸۳؛ مستدرک حاکم: ۴ / ۵۵۸؛ برهان المتقی: ۱ / ۸۱، باب ۱، ح ۲۵ و ص ۸۲، باب ۱، ح ۲۶.

۲- (۲) - سنن ترمذی: ۴ / ۴۳۹، باب ۵۳، ح ۲۲۳۲؛ البیان: ۱۰۷، باب ۶؛ العلل المتناهیة: ۲ / ۸۵۸، ح ۱۴۴۰؛ مشکاه المصابیح: ۳ / ۲۴، فصل ۲، ح ۵۴۵۵؛ مقدّمه ابن خلدون: ۳۹۳، فصل ۵۳؛ الحاوی: ۲ / ۲۱۵؛ الصواعق المحرقة: ۱۶۴، باب ۱۱، فصل ۱؛ کنز العمال: ۱۴ / ۲۶۲، ح ۳۸۶۵۴؛ مرقاه المفاتیح: ۹ / ۳۵۲؛ مشارق الأنوار: ۱۱۴، فصل ۲؛ تحفه الأُحوذی: ۶ / ۴۰۴، ح ۲۳۳۳؛ التاج الجامع للاصول: ۵ / ۳۴۳ - ۳۴۲.

۴- جابر بن عبدالله انصاری روایت کرده است که پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) فرمود:

«در آخر الزمان خلیفه ای می آید که اموال زیادی را می بخشد که به شمارش نمی آید». (۱)

۵- همچنین مسلم در صحیح خود روایت دیگری را از جابر نقل کرده است که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود:

«در آخر الزمان، خلیفه ای می آید که مال را بدون شمارش تقسیم می کند». (۲)

ص: ۶۷

۱- (۱) - مصابیح السنه: ۳ / ۴۸۸ ح ۴۱۹۹. همچنین حدیث مهم دیگری در المصنّف عبدالرزاق: ۱۱ / ۳۷۱ ح ۲۰۷۷۰ / باب

المهدی وجود دارد که صاحب دفاع عن الکافی: ۱ / ۲۶۶ آن را نقل کرده است.

۲- (۲) - صحیح مسلم به شرح نووی: ۱۸ / ۳۹.

اگر حضرت مهدی (عج) چنان که شیعه معتقد است، یکی از ائمه معصومین (علیهم السلام) باشد، در این صورت باید که از الطاف الهی از قبیل: علم وسیع، قدرت بر ارائه معجزه برای اثبات امامت خود و جانشینی رسول خدا (صلی الله علیه و آله) برخوردار باشد. آبا و اجداد یازده گانه اش از این مواهب الهی برخوردار بودند و روایات زیر به بهره مندی وی از موهبت‌های الهی اشاره دارد:

۱- از امیرالمؤمنین (علیه السلام) روایت شده است:

«مهدی به پرندۀ آسمان اشاره می کند که او در دستش می افتد و چوب خشک را در زمین فرو می برد که به سرعت، سبز می شود و شاخ و برگ می دهد.» (۱)

۲- همچنین از امیرالمؤمنین علی ابن ابی طالب (علیه السلام) روایت شده است:

ص: ۶۹

«سه پرچم برافراشته می شود؛ پرچمی در مغرب و پرچمی در جزیره و پرچمی در شام. به مدّت یک سال فتنه و جنگ میان آنان ادامه می یابد».

سپس دربارهٔ خروج سفیانی و ظلم و ستمهایی که مرتکب می شود، صحبت کرد و آنگاه دربارهٔ ظهور مهدی (عج) و بیعت مردم با او بین رکن و مقام فرمود:

«او با لشکر خود به آرامی حرکت می کند تا به وادی القری می رسد. در آن جا پسر عموی حسنی اش با دوازده هزار سواره به وی برمی خورد و می گوید: ای پسر عمو! من از تو نسبت به فرماندهی این لشکر سزاوارترم، من پسر حسن و من مهدی هستم، مهدی (عج) به وی می فرماید: بلکه من مهدی هستم.

پسر عموی حسنی می گوید: آیا نشانه ای داری تا به واسطهٔ آن با تو بیعت کنم؟ مهدی به پرندهٔ آسمان اشاره می کند که پرنده در دست وی سقوط می کند. سپس چوب خشکی را در زمین فرو می کند که به سرعت، سبز شده و شاخ و برگ می کند. حسنی به وی عرض می کند: ای پسر عمو! این لشکر در اختیار تو است».^(۱)

ص: ۷۰

در خلال این بحث، معلوم شد که ایمان به ظهور مصلح جهانی، مختصّ ادیان آسمانی نیست بلکه شامل مکاتب فکری و فلسفی غیر دینی هم می شود.

در کنار اعترافات ادیان آسمانی به ظهور این مصلح جهانی، بررسیهای علمی در مطالبی که در کتابهای عهدین در این باره آمده است، مشخص می کند که این مصلح جهانی، همان «مهدی(عج)» است.

علمای مذاهب مختلف اسلامی از سال ۲۶۰ هجری تا زمان حاضر، اعترافات خویش درباره ولادت حضرت مهدی(عج) را در کتابهای خود نوشته اند.

نگاهی به مجموع احادیث حضرت مهدی(عج) که در کتابهای مسلمانان وارد شده است، کافی است تا بدون هیچ شک و تردیدی، به تواتر این احادیث، یقین حاصل شود. [\(۱\)](#) و تواتر اجمالی آن در کتابهای اهل سنت به اثبات رسیده است که علما و محدثان، آن را در کتابهای خود روایت کرده اند. [\(۲\)](#)

ص: ۷۱

۱- (۱) - ر.ک: ابراز الوهم المکنون: ۴۳۷.

۲- (۲) - استاد محمد علی دخیل، در کتاب امام مهدی، صفحه ۳۶۵ - ۲۵۹، به سی کتاب اهل سنت اشاره کرده است.

بزرگان بسیاری از اهل سنت از قبیل: ترمذی (۱) (متوفای ۲۹۷هـ-ق.)؛ حافظ ابو جعفر عقیلی (۲) (متوفای ۳۲۲هـ-ق.)؛ حاکم نیشابوری (۳) (متوفای ۴۰۵هـ-ق.)؛ امام بیهقی (۴) (متوفای ۴۵۸هـ-ق.)؛ امام بغوی (۵) (متوفای ۵۱۰هـ-ق.)؛ ابن اثیر (۶) (متوفای ۶۰۶هـ-ق.)؛ قرطبی مالکی (۷) (متوفای ۶۷۱هـ-ق.)؛ ابن تیمیه (۸) (متوفای ۷۲۸هـ-ق.)؛ حافظ ذهبی (۹) (متوفای ۷۴۸هـ-ق.)؛ گنجی شافعی (۱۰) (متوفای ۶۵۸هـ-ق.)؛ حافظ ابن قیم (۱۱) (متوفای ۷۵۱هـ-ق.) و غیره به صحت احادیث مهدی (عج) تصریح کرده اند؛ چنان که در تألیفاتشان آمده است.

ص: ۷۲

- ۱- (۱) - سنن ترمذی: ۴ / ۲۲۳۱ و ۵۰۵ : ۲۲۳۰ و ج ۴ / ۵۶ و ۲۲۳۳.
- ۲- (۲) - الضعفاء الکبیر، عقیلی: ۳ / ۱۲۵۷ و ۲۵۳.
- ۳- (۳) - مستدرک حاکم: ۴ / ۵۵۸ و ۵۵۳، ۴۶۵، ۴۲۹.
- ۴- (۴) - الاعتقاد و الهدایه الی سبیل الرشاد، بیهقی: ۱۲۷.
- ۵- (۵) - مصابیح السنه: ۴۲۱۵ و ۴۲۱۳، ۴۲۱۰، ۴۹۳ و ۴۹۲.
- ۶- (۶) - النهایه فی غریب الحدیث و الأثر، ابن اثیر: ۵ / ۲۵۴.
- ۷- (۷) - التذکره، قرطبی: ۷۰۴ / باب ما جاء فی المهدی.
- ۸- (۸) - منهاج السنه، ابن تیمیه: ۴ / ۲۱۱.
- ۹- (۹) - تلخیص المستدرک، ذهبی: ۴ / ۵۵۸ و ۵۵۳.
- ۱۰- (۱۰) - البیان فی أخبار صاحب الزمان: ۵۰۰.
- ۱۱- (۱۱) - المنار المنیف، ابن قیم: ۱۳۵ - ۱۳۰ و ۳۳۱ - ۳۲۶.

همچنین عده ای از علمای اهل سنت به تواتر احادیث مهدی (عج) تصریح کرده اند که برخی از آنها عبارتند از: بر بهاری (۱) (متوفای ۳۲۹ هـ.ق.)؛ محمّد بن حسن آبری شافعی (متوفای ۳۶۳ هـ.ق.)؛ ابن را قرطبی مالکی (۲) از او نقل کرده است. و همچنین قرطبی مالکی (۳) (متوفای ۶۷۱ هـ.ق.)؛ حافظ جمال الدین مزنی (۴) (متوفای ۷۴۲ هـ.ق.)؛ ابن قیم (۵) (متوفای ۷۵۱ هـ.ق.)؛ و ابن حجر عسقلانی (متوفای ۸۵۲ هـ.ق.) و غیره نقل کرده اند.

علاوه بر این، اخباری وجود دارد که حدیث متواتر را تأیید می کند، از قبیل احادیثی که به توصیف شخصیت، شمایل و افعال وی پرداخته و اخباری که به بحث درباره اسم و نسب و نام مادر و پدرش می پردازد.

در این صورت، اخبار مطلق را به وسیله اخباری که به توصیف وی می پردازد، مقید می کنیم، از قبیل اخباری که می گوید:

«وی از اولاد عبدالمطلب و ابوطالب است و از اهل بیت (علیه السلام) می باشد و از فرزندان رسول خدا (صلی الله علیه و آله) و از فرزندان حسین (علیه السلام) و از فرزندان امام صادق (علیه السلام) و از فرزندان امام رضا (علیه السلام) می باشد».

ص: ۷۳

۱- (۱) - الاحتجاج بالأثر علی من أنکر المهدی المنتظر: ۲۷.

۲- (۲) - التذکره: ۷/۱.

۳- (۳) - التذکره: ۷۰۱/۱.

۴- (۴) - تهذیب الکمال: ۱۴۶/۲۵.

۵- (۵) - المنار المنیف: ۱۳۵.

و نصوصی که می گوید امام مهدی (عج) خلیفه خدا و آخرین امام است و حضرت عیسی (علیه السلام) به او اقتدا می کند، آن حضرت را مشخص و معین نموده و به ما ثابت می کند که او همان کسی است که پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) به ظهور او بشارت داده است و او محمد بن حسن العسکری بن علی الهادی... بن علی ابن ابی طالب می باشد.

بدین ترتیب، روشن می شود که مهدی موعود در نیمه دوم قرن سوم هجری متولد شده است و الآن زنده است و به حیاتش ادامه می دهد.

توجه نصوص به خصوصیات جسمانی و شخصیتی وی، نشان می دهد که شریعت اسلامی چه مقدار به رهبری موعود جهانی حضرت مهدی (عج) اهمیت می دهد و در صدد تعیین مصداق واقعی این موعود می باشد تا این موضوع از سوی شیادان، مورد سوء استفاده قرار نگیرد. اضافه بر این که بیان چنین خصوصیات، اطمینان و یقین شخص را نسبت به مهدی (عج) بیشتر می کند.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

